

a Zágrábi Magyar Intézetet

A budapesti Balassi Intézet legújabb külföldi intézeteinek egyike a zágrábi, amelyet a magyar kormány alapított. 2013/14-ben összesen négy városban nyílt új intézet: Pekingben, Isztambulban, Belgrádban és Zágrádban. A Zágrábi Magyar Intézetet 2014. január 3-án Navracsics Tibor miniszterelnök-helyettes és Orsat Miljenić horvát igazságügyi miniszter nyitotta meg. Az Intézet magyar állami tulajdonú ingatlanban, az August Cesarec utcában, a Jelačić tér szomszédságában kapott helyet, a szűkebb városközpont egyetlen modern épületében, amelyben az Európai Bizottság irodája is található. A megnyitás utáni első hónapok a szervezés jegyében teltek el. A Magyar Kultúra Napja alkalmából intézetünk első rendezvénye egy Pilinszky Jánosnak szentelt irodalmi est volt, melyen két magyarországi horvát színművész, Gyurity István és Vidákovics Szláven (a Pécsi Horvát Színház igazgatója) mintegy százhusz néző előtt magyarul és horvátul adták elő az 1921–1981 között élt Kossuth-díjas költő műveit. A verseket nagyrészt e sorok írója ültette át horvát nyelvre, s ha minden a tervek szerint alakul, 2016-ban egy neves horvát kiadónál megjelentetjük Pilinszky János válogatott verseit.

Az Intézet első kiemelt rendezvénye 2014. június 7-én a KIM által szervezett *Budapest Moments* volt, melynek programját rajzfilmvetítés, kerekasztal-beszélgetés, *slam poetry* bemutató (rövid saját versmondás és értékelés – a szerk.), borkóstoló és egy rock együttes, az *Anima Sound System* koncertje színesítette. Június 8-13. között Hvar-szigeti *Stari Gradban „Adriai tenger – Panonsko more, Magyar-Horvát Kulturális Napok”* címmel szerveztünk programot a település önkormányzatával, a Pécsi Horvát Színházzal, a Csopor(t)-Horda Magyar-Horvát Kulturális Egyesülettel és Tahir Mujičić vígjátékíróval közreműködve. A sokszínű programban szerepeltek képzőművészeti kiállítások (Erdős János, Antun Boris *Švaljek* festők és Bachmann Zoltán építész munkáiból), valamint bemutattuk Tonko Maroević Hrvoje Šercar képzőművészről szóló monográfiáját is. Voltak irodalmi estek (Krúdy Gyula és Veljko Barbieri gasztró-novelláival, Sárossy István drámáival), filmvetítések (Bachmann Zoltán filmje a pécsi ókeresztény sírkamrák helyreállításáról és portréfilm *Vidákovics* Antalról, a Pécsi Horvát Színház megalapítójáról), de fellépett Dinko Lupi operaénekes is. Mindezt gasztronómiai program egészítette ki. Stari Grad történelmében először főtt magyar (bajai) halászlé a főtéren, ahol a helyiek, szponzorainknak köszönhetően, kiváló szekszárdi és villányi borokat is megkóstolhattak.

A Zágrábi Magyar Intézet által szervezett első hangverseny a *Magyar romantikus muzsika* című programsorozaton belül a Mimara Múzeumban volt, Érdi Tamás zongoraművész vendégszereplésével. 2014 második felében a rendezvények a *Visegrád Karma plakátkiállítással* folytatódtak, amelyet a zágrábi magyar nagykövetséggel karöltve szerveztünk meg. Ezen magyar, lengyel, cseh és szlovák alkotóknak a rendszerváltás idején készített politikai plakátjait mutattuk be a közönségnek. Az év őszén ugyancsak a magyar nagykövetséggel közös szervezésben az Isztriai Történelmi és Tengerészeti Múzeum kiállításának adtunk otthont. Ez a Terror Háza Alapítvány I. világháborús pályázatából valósult meg, s bemutatta az 1918-ban elsüllyesztett csatahajó, az *SMS Szent István* szalonjából – magyar-horvát búvárrégészek közös expedíciója által – felszínre hozott tárgyakat, valamint gazdag fényképanyagot a hajóról és történetéről. (Az SMS jelentése Seiner Majestät Schiff, vagyis magyarul őfelsége hajója, ez volt a Monarchia által használt lajstromjelezés – a szerk.) 2014 októberében a Zágrábi Magyar Intézet társzervezőként öt magyar történész részvételét biztosította a centenáriumi év horvátországi legnagyobb első világháborús konferenciáján. A nemzetközi (osztrák, magyar, szlovén, szerb, horvát) tudományos tanácskozás fő szervezői a Horvát Történelmi Intézet és a Matica Hrvatska voltak, de társszervezőként mi mellettünk csatlakozott az Osztrák Kulturális Fórum is. Novemberben a *Magyar képzőművészek Zágrádban* című programsorozaton belül *Pécsi metszet* címmel rendeztük az első kiállítást, amelyen Pinczehelyi Sándor és Valkó László, valamint tanítványaik műveit ismertettük meg a képzőművészet kedvelőivel.

A zágrábi zsidó hitközség, a BET Israel rendezvénysorozatához csatlakozva 2014. november 25-27. között *Zsidó kultúra Európában – Budapest* címmel többnapos programsorozatot szerveztünk. Az egyik kiemelkedő esemény Klein Rudolf építészettörténész és fotóművész alkotásaiból álló *Zsinagógaépítészet Kelet-Közép-Európában* című kiállítása volt. A legsikeresebb, leglátogatottabb rendezvény a *Budapest Klezmer Band* koncertje volt – amit a KIM támogatásával valósítottunk meg – a zágrábi Mimara Múzeumban (több mint négyszáz érdeklődő részvételével).

Az idei év első felében a Zágrábi Magyar Intézet szervezésében történt meg a Pécsi Horvát Színház *„A Jó, a Rossz és a (Csúf) COLOS”* című western-paródiája bemutatása, amelyet a Pécsi Balett társulatának tagjai adtak elő a *Gumbekovi dani* című nemzetközi kabaré fesztivál keretén belül. A *Bogdán Norbert trió*

Pillanatképek
az Intézet életéből

Sokcevíts Dénes igazgató

itteni koncertjén a horvát közönség is megismerhette a roma fiatalokból álló együttes hagyományos cigány zenét jazz és balkán elemekkel ötvöző műveit. A Zágrábi Magyar Intézet ezüst fokozatú partnereként vett részt a 9. *Tolerancia Fesztivál* (zsidó filmfesztivál) szervezésében, s otthont adott a kétnapos *Festival market*nek is. Ez utóbbi program során néhány kelet-európai filmfesztivál mutatkozott be a filmjével. Magyarországról a *Jameson CineFest – Miskolci Nemzetközi Filmfesztivál* jött el. A Fesztivál díszvendége Szabó István Oscar-díjas magyar rendező volt. Vele és Branko Lustig kétszeres Oscar-díjas producerrel kerekasztal-beszélgetésen vettünk részt. A beszélgetés témája „Az egyén és az államhatalom viszonya a XX. században” volt. Április végén a dubrovniki tiszteletbeli magyar konzulátus és a Pécsi Horvát Színház együttműködésével szerveztünk Magyar Kulturális Napokat Dubrovnikban. A közönség, többek között, *Kálmán* Imre Csárdáskirálynő című operettjének legnagyobb slágereit hallgatta meg és megismerkedett a magyar irodalom és képzőművészet több kiváló alkotójával is. Az irodalmi estek keretében Pilinszky János és *Petri* György, valamint Krúdy Gyula műveit hallgathatta meg a közönség magyar és horvát nyelven.

A Balassi Intézet Zágrábi Magyar Intézete idén ősszel is több érdekes és színvonalas program segítségével igyekszik közelebb hozni a magyar kultúrát a horvát főváros közönségéhez. A nyári szünet utáni első nagy esemény a „Magyar világörökség Zágráiban – Hortobágyi Nemzeti Park” programsorozat rendezvénye, a Hortobágyi Nemzeti Park mint az UNESCO által világörökségnek minősített természeti és kultúrtáj bemutatása volt egy fotókiállítás segítségével. A képeket a Hortobágyi Nemzeti Park és a Hortobágyi Nonprofit Kft. bocsátotta elektronikus formában rendelkezésünkre, ezekből készítettük el a kiállítási anyagot. A zágrábi *Ady Endre Magyar Kultúrkör* segítségével a kiállítás eredeti pásztorfaragványokkal, használati eszközökkel és népviselettel is gazdagodott. A szeptember 22-i megnyitót követően levetítettük a „Noé bárkáján – a 40 éves Hortobágyi Nemzeti Park” című természetfilmet, amelynek vetítési jogát a Debrecen Televíziótól a Nemzeti Park közvetítésével kaptuk meg. A filmhez horvát nyelvű feliratokat készítettünk. Szeptember 27-én *Zsikó Zoltán és Zenekara* lépett fel Intézetünkben. Műsorukon többek közt hortobágyi pásztorénekek is szerepeltek.

A programsorozat záró rendezvényeként október 1-jén a zágrábi *Histrion Színház*ban (Histrionski dom) *Sebestyén* Márta mellett *Andrejszki* Judit (vokál, csemballó), *Szerényi* Béla és *ifj. Szerényi* Béla (tekerőlant), *Szabó* Zoltán (duda) és *Mutapčić* Midhat (dob)

lépett fel. A nagyszerű koncerten a régi magyar zenei blokk után magyar, horvát és spanyol népdalok hangzottak el. A több mint kétszáz fős lelkes közönség kb. hetven százaléka horvát volt. Jelen volt a legismertebb horvát népdalénekes, *Lidija Bajuk* is.

Szeptember 30-án Zágráiban, az ULUPUH (Horvát Képző- és Iparművészek Egyesülete) galériájában nyílt meg *Ritecz* Szilvia pécsi keramikumművész kiállítása, amelyet a házigazdával közösen szerveztünk. Ugyanebben a hónapban, ugyanitt a nemrég elhunyt *Bachmann Zoltán* építész munkásságát is bemutattuk.

Október 13-án megnyitottuk a zágrábi Olasz Kulturális Intézettel közösen szervezett két kiállításunk magyar részét: „Egy olasz archívum kincsei: 20. századi magyar fotóművészek alkotásai” című tárlatunkat, melyen a legkiválóbb magyar mesterek, *Balogh* Rudolf, *André Kertész*, *Robert Capa* és *Korniss Péter* munkái is szerepeltek. Október 15-én az Olasz Intézetben megnyílt '56 olasz fotóriportere: *Mario De Biasi* kiállítása, a közös program olasz részeként. (De Biasi az *Epoca* című olasz hírmagazin tudósítójaként járt a forradalmi Budapesten, ahol megrendítő erejű képeken örökítette meg a tragikus eseményeket.)

November 4-én a „Magyar képzőművészek Zágráiban” programsorozat részeként *Aknay* János Kossuth-díjas festőművész „*Szín/Tér/Szerkezet*” című kiállítása nyílt meg a Zágrábi Magyar Intézetben. A tárlatnyitón *P. Szabó* Ernő művészettörténész és *Milan Bešlić* műkritikus méltatta az alkotó munkásságát. November 26-án szintén Intézetünkben rendezünk „*Az Osztrák-Magyar Monarchia varázslatos hangjai*” címmel magyar operett estet. A Budapesti Operettszínház művészei elsősorban *Kálmán* Imre műveit adják majd elő. Ezzel az eseménnyel ugyanis a nagy magyar zeneszerző egyik legsikeresebb műve, a Csárdáskirálynő ősbemutatója századik évfordulója emlékének is adózunk. December 5-én a *MintaPinty* nevezetű budapesti zenekar fellépésével Mikulás-napi rendezvényt szervezünk a horvát fővárosban élő magyar gyermekek számára az *Ady Endre Magyar Kultúrkör* és a zágrábi Magyar Tanács közreműködésével. December 6-án a Zágrábi Magyar Intézet és a magyar nagykövetség szervezésében – a MOL Group Nyrt. támogatásával – a zágrábi székesegyházban *Varnus* Xavér és a *Szolnoki Szimfonikus Zenekar* lép fel. A világhírű orgonaművész és kísérelő zenekara *Johann Sebastian Bach* műveit fogja játszani.

Gazdag kulturális évet zárunk és jövőre is várjuk az érdeklődőket!

Sokcsevits Dénes
igazgató

Látogasson el honlapunkra: www.nemzetisegek.hu